

Dr. sc. Suzana Kraljić¹ & Katja Drnovšek²
Pravni fakultet Univerze u Mariboru

OMBUDSMAN ZA PRAVA SPORTAŠA – PRIMJER SLOVENIJE

UDK: 796/799 : 34 (497.4)
DOI: 10.31141/zrpf.2021.58.139.151
Stručni rad
Primljeno: 25. listopada 2020.

Novi slovenski Zakon o sportu iz 2017. donio je novu pravnu instituciju, ombudsman za prava sportaša. Vlada Republike Slovenije 1. travnja 2018. imenovala je Rožlea Prezelja za prvog ombudsmana za prava sportaša u Sloveniji. Imenovan je za razdoblje od pet godina. Postupak je kod ombudsmana za prava sportaša neformalan, povjerljiv i besplatan. Njegove djelatnosti usmjerene su prije svega brizi za prava sportaša i sportskih djelatnika. Ombudsman za prava sportaša ne može donositi formalne i obvezujuće odluke, ali može davati preporuke, inicijative ili voditi medijaciju i pregovore.

Ključne riječi: *ombudsman, sport, povjerljivost, neformalni postupak*

1. UVOD

Korijeni ombudsmana potječu još iz 1809. godine, kada je švedski parlament imenovao prvog ombudsmana za zaštitu građana pred državnom upravom. Riječ ombudsman znači 'predstavnik' i dolazi iz staronorveške sintagme (Old Norse) 'umboth', što znači komisija, i 'mathr', što znači muški (Fowlie, 2017.). Nakon Drugog svjetskog rata, Švedsku su slijedile mnoge države i imenovale službenike sličnih funkcija. Slovenija već u svom ustavu iz 1919. (Ustava Republike Slovenije – URS) utvrđuje da je za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu do državnih vlasti, lokalnih vlasti i nosioca javnih ovlasti zakonom predviđena institucija ombudsmana (slovenski: *varuh človekovih pravic*) (usp. 1. st. 159. čl. URS-a sa 1. čl. Zakona o varuhu človekovih pravic (ZVarCP)).

Međutim, za ovaj rad važniji je 2. st. 159. čl. URS-a jer je u njemu dan temelj slovenskom ombudsmanu za prava sportaša. Tako se može zakonom odrediti posebne ombudsmane za zaštitu prava državljana i na drugim područjima. Pravni

¹ Suzana Kraljić (Maribor, Slovenia) – PhD. Associate Professor of Family, Succession and Medicine Law, Faculty of Law, University of Maribor, Slovenia; (Mladinska ulica 9, 2000 Maribor, Slovenia; e-mail: suzana.kraljic@um.si)

² Katja Drnovšek (Maribor, Slovenia) – Assistant in Family and Succession Law and Philosophy and Theory of Law, Faculty of Law, University of Maribor, Slovenia; (Mladinska ulica 9, 2000 Maribor, Slovenia; e-mail: katja.drnovsek@um.si)

temelj za djelovanje slovenskog 'varuha športnikovih pravic', odnosno ombudsmana za prava sportaša, daju slovenski *Zakon o športu* (dalje: ZŠpo-1) i *Pravilnik o delovanju in financiranju varuha športnikovih pravic* (dalje: Pravilnik). Svrha ove nove institucije, znači posebnog ombudsmana, jest obuhvatiti odnose koji, unatoč svojoj privatnoj prirodi, zahtijevaju posebnu zaštitu zbog svoje osjetljivosti. Ali, posebni ombudsman ne isključuje nadležnost pučkog pravobranitelja ako su u pitanju kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda (Trpin, 2002.), u našem primjeru, na području sporta.

2. 'STARI NOVI OMBUDSMAN'

Slovenski Državni zbor 2. travnja 2014. usvojio je '*Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 (ReNPŠ14–23)*' (dalje: Rezolucija). Rezolucija, objavljena 14. travnja 2014., postavila je temelje instituciji ombudsmana za prava sportaša u Sloveniji. U poglavlju 6.6.3. Rezolucije, koje nosi naslov „Varuh športnikovih pravic”, kao strateški cilj institucije ombudsmana za prava sportaša navodi se zaštita prava sportaša i sportskih djelatnika na institucionalnoj razini. Naime, pogrešnim pristupom, u sportu može doći do nehumanog rada sa sportašima (npr. nastup unatoč ozljedama, pretreniranost, neprikladne metode treninga kod mladih sportaša, prisiljavanje ili podsticanje na nepoštene sportske aktivnosti, fizičko nasilje nad sportašima tijekom treninga ili natjecanja, ponižavanja i uvrede, spolno iskorištavanje itd.). Nadalje, u Rezoluciji se naglašava kako svaki sportaš i sportski djelatnik ima pravo na uživanje svih prava i sloboda utvrđenih Općom deklaracijom o ljudskim pravima i Konvencijom o pravima djeteta, te stoga Nacionalni program športa 2014.-2023. također definira mjere zaštite prava sportaša i prava sportskih djelatnika (vidi poglavlje 6.6.3. Rezolucije). Na osnovi Rezolucije, Olimpijski komitet Slovenije, Združenje športnih zvez (dalje: OKS-ZSZ) 19. lipnja 2014. jednoglasno je imenovao prvog ombudsmana za prava sportaša – državnog atletskog rekordera u skoku u vis, trostrukog olimpijca (Atena 2004., Peking, 2008., London, 2012.), diplomiranog pravnika Rožlea Prezelja.

Novi ZŠpo-1, primljen 30. svibnja i stupio na snagu 24. lipnja 2017., konačno je instituciju ombudsmana za prava sportaša podigao na zakonsku razinu. Tako je Vlada Republike Slovenije 1. travnja 2018., na osnovi 66. čl. ZŠpo-1, imenovala prvog zakonskog ombudsmana za prava sportaša čime je stari ombudsman Rožle Prezelj, imenovan 2014. od OKS-ZSZ-a, postao i novi ombudsman na osnovi ZŠpo-1.

3. IMENOVANJE OMBUDSMANA ZA PRAVA SPORTAŠA

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (dalje: Ministarstvo) na svojoj internetskoj stranici objavit će javni poziv na koji se mogu prijaviti zainteresirani kandidati (6. st. 66. čl. ZŠpo-1). Kandidati moraju ispunjavati zakonom propisane

uvjete. Prema 7. st. 66. čl. ZŠpo-1, za ombudsmana za prava sportaša može biti imenovan kandidat koji:

- a) državljanin je Republike Slovenije;
- b) govori službeni jezik (znači slovenski);
- c) nije bio pravomoćno osuđen na kaznu zatvora;
- d) ima obrazovanje stečeno na temelju važećeg studijskog programa drugog ciklusa, ili obrazovanje čija razina u skladu sa zakonom odgovara obrazovanju stečenom u okviru drugog ciklusa studijskog programa;
- e) ima najmanje deset godina iskustva na području sporta;
- f) uživa profesionalni i moralni ugled i podršku određenih subjekata.

Međutim, rad ombudsmana za prava sportaša ne smije obavljati:

- a) član organa upravljanja sportske organizacije;
- b) funkcionar sukladno sa slovenskim *'Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije'* (8. st. 66. čl. ZŠpo-1).

Prije imenovanja ombudsmana za prava sportaša, Vlada će pridobiti mišljenje stručnog vijeća. Ako je mišljenje stručnog vijeća pozitivno, vlada će imenovati ombudsmana za prava sportaša za razdoblje od pet godina (6. st. 66. čl. ZŠpo-1).

Ombudsman za prava sportaša svoj posao obavlja neprofesionalno. U radu je neovisan i samostalan te djeluje časno, pošteno i dobronamjerno (5. st. 66. čl. ZŠpo-1). Ombudsman za prava sportaša djeluje u sjedištu slovenskog Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta, gdje ima radno vrijeme prema unaprijed utvrđenom rasporedu, objavljenom na internetskoj stranici ombudsmana za prava sportaša. Mora raditi najmanje četiri sata tjedno (10. st. 66. čl. ZŠpo-1 u vezi sa 1. st. 2. čl. Pravilnika). Ministarstvo mu osigurava telefon, opremljen ured s računalom i ostalim potrebnim uredskim potrepštinama i materijalima za rad (2. st. 4. čl. Pravilnika).

Do 1. studenoga ombudsman za prava sportaša mora Ministarstvu predati na odobrenje prijedlog godišnjeg financiranja za sljedeću kalendarsku godinu (4. st. 4. čl. Pravilnika). Ima pravo na naknadu za obavljene rad i na naknadu stvarnih troškova rada (10. st. 66. čl. ZŠpo-1). Za obavljanje funkcije pripada mu mjesečna naknada u iznosu od 30 posto osnovne plaće određene za 56. platni razred (u travnju 2020. to je bilo 3.807,69 eura bruto) u javnom sektoru, s tim da taj iznos predstavlja bruto iznos i sve s tim povezane doprinose i poreze koje je dužan plaćati isplatitelj (3. st. 4. čl. Pravilnika). Financijska sredstva potrebna za rad ombudsmana za prava sportaša (naknada za rad i naknada stvarnih troškova rada) osiguravaju se iz proračuna Ministarstva u iznosu utvrđenom 'Letnim programom športa' (Godišnjim programom sporta) što je za 2020. iznosilo 16.700 eura). U nadoknadu stvarnih troškova rada ulazi nadoknada troškova na službenim putovanja u državi i u inozemstvu (dnevnice, prijevoz i noćenja), u iznosu i pod uvjetima koji su određeni za državne službenike (1. st. 4. čl. Pravilnika). Obveza je ombudsmana za prava sportaša, radi obračuna i isplate nadoknade te stvarnih troškova rada, najkasnije do petnaestog dana u mjesecu pripremiti mjesečno izvješće o svom radu za prethodni

mjesec i predati ga na odobrenje Ministarstvu obrazovanja, znanosti i sporta (5. st. 4. čl. Pravilnika).

4. ZADACI OMBUDSMANA ZA PRAVA SPORTAŠA

U Olimpijskoj povelji (verzija koja je na snazi od 26. lipnja 2019.) u temeljnim načelima olimpizma piše da je bavljenje sportom ljudsko pravo te da svaki pojedinac mora imati mogućnost baviti se sportom bez ikakve diskriminacije i u olimpijskom duhu, što znači s međusobnim razumijevanjem i u duhu prijateljstva, solidarnosti i poštene igre (4. načelo). Načelo br. 6 veže se na zabranu diskriminacije. Naime, uživanje u pravima i slobodama utvrđenima u Olimpijskoj povelji osigurava se bez diskriminacije bilo koje vrste, poput rase, boje, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog porijekla, vlasništva, rođenja ili drugog statusa (International Olympic Committee, 2019.). Zadacima ombudsmana za prava sportaša pripada također i dužnost da slijedi temeljna načela Olimpijske povelje.

Slovenski ombudsman za prava sportaša brine se za prava sportaša i sportskih djelatnika koje im osigurava ZŠpo-1, bavi se pritužbama, komentarima, prijedlozima i inicijativama sportaša ili njihovih zakonskih predstavnika, sportskih djelatnika, pružatelja sportskih programa, kao i državnih tijela, tijela lokalne samouprave i nositelja javnih ovlasti. Na mrežnim stranicama ombudsmana za prava sportaša objavljuje primjere dobre i loše prakse u sportu i o tome obavještava javnost (1. st. 66. čl. ZŠpo-1 – dalje: subjekti). U bilo koje vrijeme on se može obratiti navedenim subjektima s prijedlozima, mišljenjima, kritikama ili preporukama, koje su tada dužni razmotriti i poslati odgovor u roku koji odredi ombudsman, a koji ne smije biti kraći od osam dana (2. st. čl. 66. čl. ZŠpo-1). Ti subjekti moraju, međutim, omogućiti ombudsmanu za prava sportaša pristup svim podacima koji su mu potrebni u vezi s pitanjem kojim se bavi, najkasnije pet dana nakon primitka zahtjeva. Ombudsman će se upoznati s osobnim podacima sportaša ili stručnog djelatnika na temelju njegova pismenog pristanka (3. st. 3. čl. 66. ZŠpo-1). Da bi učinkovito nadzirao stanje na području prava sportaša, sportskih djelatnika u sportu i izvođača sportskih programa, ombudsman može naručiti potrebne analize i istraživanja (2. st. 4. 2. čl. Pravilnika).

Žalbe, prijedlozi, primjedbe i inicijative šalju se uredu ombudsmana za prava sportaša, u slovensko 'Ministrstvo za izobraževanj, znanost in šport', s naznakom: 'Za varuha športnikovih pravic' („za ombudsmana prava sportaša“) (2. st. 2. čl. Pravilnika). Mrežna stranica ombudsmana za prava sportaša objavljuje podatke o njegovu radu, primjere dobre i loše prakse u sportu, raspored radnog vremena, kontaktne podatke i ostale informacije važne za njegov rad (2. st. 3. čl. Pravilnika).

Postupak je kod ombudsmana povjerljiv, neformalan i, za sportaše odnosno njihove zakonske zastupnike, za stručne djelatnike u sportu, izvođače sportskih programa, nosioce javnih ovlasti, državne organe i organe lokalnih zajednica,

besplatan (5. st. 2. čl. Pravilnika). Baš je povjerljivost ono što ombudsmana čini privlačnijom alternativom od sudova, arbitraža pa čak i medijacije. Stranka u sporu može doći do njega po savjet ili će se napraviti evaluacija, bez uključivanja druge strane (Fowlie, 2017.). Ombudsman stranke mora obavijestiti da je postupak kod njega povjerljive prirode te da dobivene informacije neće pružati drugima bez izraženog pristanka. Rezultate postupka ombudsman ne daje javnosti, osim uz pristanak ili na općenit, anonimiziran način (Fowlie, 2017.).

Osim povjerljivosti, velika prednost postupka kod slovenskog ombudsmana za prava sportaša jest i to što je besplatan, dakle dostupan svim sportašima, lokalnim sportskim organizacijama i sportskim savezima. Kada bi se odredilo da stranke moraju same namiriti troškove postupka (npr. kao u parničnom postupku), to bi ih lako moglo odvratiti od traženja pomoći od ombudsmana.

To što se materijalna i financijska sredstva za djelovanje te sredstva za nagradu i putne troškove slovenskog ombudsmana osiguravaju iz proračunskih sredstava nadležnog slovenskog ministarstva ('Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport') (usp. 10. st. 66. čl. ZŠpo-1) utječe i pomaže u promicanju njegove neovisnosti, neutralnosti i nepristranosti (usp. 5. st. 66. čl. ZŠpo-1 sa 4. čl. i 4. st. 9. čl. ZVarCP). Upravo nepristranost i neovisnost standardi su visokog značenja i u postupcima kod Court of Arbitration for Sport (CAS) (više kod Čizmić & Momčinović, 2018.; Jonson & Thorpe, 2018.).

Kako je postupak kod ombudsmana za prava sportaša neformalan, nije potrebno zastupanje stranaka. Neformalnost postupka također znači da ombudsman ne može donositi formalne i obvezujuće odluke; on može samo dati preporuke, inicijative, može voditi medijaciju i pregovore. Također može objaviti i primjere dobrih kao i slabih praksi u sportu te o tome obavještavati javnost (1. st. 66. članka ZŠpo-1). Zbog toga postupak kod ombudsmana mora biti fleksibilan kako bi se mogle zadovoljiti potrebe svih sudionika (Fowlie, 2017.). Ombudsman za prava sportaša kroz cijeli neformalni postupak mora voditi brigu o ispunjavanju načela „jednakosti oružja“ (*principle of equality of arms*) kao dijelu načela poštenog suđenja (*principle of fair trial*) (Anderson & Partington, 2018., p. 5; Letnar Černič, 2013.). Delahanty (2015.) također ističe pozitivne karakteristike postupka kod ombudsmana, u svom primjeru s engleskim neovisnim nogometnim ombudsmanom (*Independent Football Ombudsman* – dalje IFO). Postupak kod engleskog IFO-a je atraktivan jer nudi načine rješavanja sporova bez građanskog parničnog postupka koji bi zahtijevao mnogo vremena i novca te bi doveo stranke, posebno navijače, u rizik nepovoljnih troškova. Suprotno tome, usluge koje nudi IFO besplatne su (Delahanty, 2015.).

Iako se riječi Trpina (2002.) odnose na pučkog pravobranitelja, možemo ih upotrijebiti i za ombudsmana za prava sportaša. Prema njemu, pučki pravobranitelj nije dio mehanizma vlasti, već je antivlast, jer svojim djelovanjem ograničava proizvoljnost kod miješanja u ljudska prava i temeljne slobode. Pučki pravobranitelj nema izravnu nadležnost za autoritativno djelovanje. Može, naime, djelovati samo na neformalan način. Svoj autoritet crpi iz svoje reputacije i položaja u društvu (Trpin, 2002.). Ni ombudsman za prava sportaša nema izravno nadležnost za

autoritativno djelovanje, ali svakako može u neformalnom postupku doprinijeti zaštiti prava sportaša i sportskih organizacija. Zbog toga je važno tko je imenovan ombudsmanom za prava sportaša. To mora biti osoba svjesna problematike koja će se pojaviti na području njegove djelatnosti u vezi sa sportom te osoba koja ima dobru reputaciju, i kao sportaš i kao osoba u društvu.

Ako ombudsman za prava sportaša u postupku ustanovi da slučaj prelazi njegovu nadležnost, na to će, recimo, sportaša upozoriti i savjetovati mu da se obrati odvjetniku koji će mu pomoći s nacionalnim ili internacionalnim mogućnostima rješavanja sporova. Također, može se i sam obratiti 'Inšpektoratu za šolstvo in sport' (Kastelic, 2015.).

5. NADZOR NAD RADOM OMBUDSMANA

Ombudsman za prava sportaša o svom radu podnosi Vladi Republike Slovenije godišnje izvješće koje dostavlja najkasnije do 30. travnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Ombudsman također godišnje informira o svojim otkrićima 'Strokovni svet Republike Slovenije za šport' i OKS-ZŠZ. Također predlaže donošenje mjera koje utječu na integritet i društvenu odgovornost u sportu (4. st. 66. čl. ZŠpo-1 u svezi s 3. čl. Pravilnika).

6. RAZRJEŠENJE OMBUDSMANA ZA PRAVA SPORTAŠA

Vlada Republike Slovenije može prijevremeno razriješiti ombudsmana za prava sportaša ako:

- a) to sam zahtijeva;
- b) trajno izgubi radnu sposobnost za obavljanje svog posla;
- c) nije pouzdan zbog pronađenih pogrešaka u njegovu radu;
- d) postane član upravnog tijela sportske organizacije ili funkcionar, sukladno sa ZintPK-om (9. st. 66. čl. ZŠpo-1).

7. PRVO IZVJEŠĆE SLOVENSKOG OMBUDSMANA

Kako je već rečeno, podnošenje godišnjeg izvješća temeljna je dužnost ombudsmana. Prvo izvješće bilo je pripremljeno prošle godine, a do 30. travnja 2020. ombudsman daje svoje drugo godišnje izvješće.

Grafikon 1: Broj primjera po organizacijama (izvor: Republika Slovenija, 2019., p. 5)

U prvoj godini svog djelovanja, ombudsman za prava sportaša obradio je čak 50 primjera različitih slovenskih sportskih saveza. Najviše primjera, svaki po četiri prijave, uputili su na ombudsmana OKB-ZSZ i Savate zveza Slovenije. U 24 slučaja ombudsman je pružio pomoć, u 16 je pružio informacije, u četiri je primjera podnio inicijativu i u tri primjera posredovao je u rješavanju spora (medijacija). Pravni temelji pojedinih primjera potjecali su u 21 primjeru iz ZŠpo-1, u deset primjera iz internih akata sportskih organizacija, u jednom primjeru iz GDPR-a i u čak 12 primjera iz drugih pravnih osnova (Republika Slovenija, 2019., p. 6). U tom pogledu, većina primjera povezanih sa ZŠpo-1 odnosila se na njegov 34. čl. (transfer u drugu sportsku organizaciju):

- “(1) Športnik lahko prestopi iz športne organizacije v drugo športno organizacijo.*
- (2) Športna organizacija lahko od športnika, starejšega od 15 let, zahteva plačilo nadomestila za prestop, če ima z njim sklenjeno pisno pogodbo, v kateri je to določeno in na podlagi katere prejema plačilo v višini najmanj bruto minimalne plače v Republiki Sloveniji.*
- (3) Ne glede na prejšnji odstavek športna organizacija ne sme zahtevati plačila nadomestila, če so dejanski stroški, ki jih krije športnik za pripravo in tekmovanja, v uradnih tekmovalnih sistemih višji od plačila iz prejšnjega odstavka.”*

Sadržaj 34. čl. ZŠpo-1 odnosi se na prelaske (transfere) sportaša iz jedne sportske organizacije u drugu. Sportska organizacija može od sportaša, starijeg od 15 godina, tražiti plaćanje nadoknade za transfer, ako ima s njim sklopljen pismeni ugovor u kojemu je tako određeno i na osnovi kojega taj sportaš prima plaću u visini najmanje bruto minimalne plaće u Republici Sloveniji. Sportska organizacija, unatoč napisanom, ne smije tražiti plaćanje nadoknade ako su stvarni troškovi koje pokriva sportaš za pripreme i za službena natjecanja viši od naknade koju bi se trebalo platiti.

Pitanja su se također odnosila na nasilje tijekom sportskih aktivnosti, verbalno nasilje nad sportašima, problem članstva u sportskoj organizaciji kada članovi ne obavljaju sportske aktivnosti negu su aktivni u ostvarivanju različitih prava iz naslova članstva, na trenerske licence, stipendiranja, pristup do sportskih infrastruktura, imenovanja u reprezentaciju, nacionalni tim, na neprimjereno ponašanje sportskog djelatnika, osnivanje sportskog kluba, na članarinu, stipendiju itd. (Republika Slovenija, 2019.).

Slovenski ombudsman za prava sportaša u svom prvom izvješću utvrdio je da su u porastu slučajevi koji se odnose na pitanje netransparentnog i neodgovornog upravljanja i djelovanja sportskih organizacija ili njihovih predstavnika. Pritom je posebno istaknuo nedjelovanje sukladno s vlastitim pravilima, sumnju na netransparentno korištenje javnih sredstava koja sportske organizacije dobivaju za pružanje i ostvarivanje javnog interesa u području sporta u Republici Sloveniji. Također je uočio da sportske organizacije djeluju u postupcima i u odlučivanju bez unaprijed definiranih pravila, a u određenim slučajevima čak i u suprotnosti s vlastitim pravilima i općenito prihvaćenim društvenim standardima i pravilima (Republika Slovenija, 2019., str. 9).

Prema svojim zapažanjima, slovenski ombudsman za prava sportaša na osnovi svog prvog izvješća dao je pet preporuka:

- a) Prva preporuka odnosi se na dosljednu primjenu načela besplatnog prijenosa sportaša, koje je predviđeno u 34. čl. ZŠpo-1. U svrhu provođenja ovog načela, sportske organizacije trebaju uskladiti interne pravne akte sportskih organizacija s odredbama slovenskog ZŠpo-1. 'Inšpektorat Republike Slovenije za izobraževanje in šport' mora međutim, provoditi kontrolu i osigurati provedbu odredbe 34. čl. 34. ZŠpo-1, čime se štiti javni interes u oblasti sporta u Republici Sloveniji.
- b) Druga preporuka ombudsmana odnosi se na primjenu načela prioritete upotrebe javnih sportskih objekata i površina za sportove na otvorenom. Prioritetna upotreba sportskih programa iz 6. čl. ZŠpo-1, koji se sufinanciraju od strane države ili lokalne zajednice, mora dati prednost u pristupu javnoj sportskoj infrastrukturi u vremenu primjerenom za određene skupine i programe. To se posebno odnosi na školske sportske teretane u državnom ili lokalnom zajedništvu. Preporučljivo je dodijeliti termine u skladu s unaprijed planiranim postupkom koji slijedi odredbe ZŠpo-1, koje se odnose na javni interes i prioritete upotrebu javnih sportskih objekata. Također je potrebno

da se dostupnost javnih sportskih objekata osigura i dostupnim cijenama za korištenje javnih sportskih objekata. U strukturi cijena valja uzeti u obzir da se za sportske programe koji su priznani i sufinancirani od strane lokalne zajednice ili države, ne naplaćuje tržišna cijenu korištenja već se samo pokrivaju troškovi održavanja.

- c) Preporuka broj tri namijenjena je promicanju dobrog upravljanja sportskim organizacijama. Ombudsman za prava sportaša preporučio je da OKS-ZŠZ, kao krovna sportska organizacija, obavještava svoje članove i druge sportske organizacije u Republici Sloveniji o važnosti odgovornog, transparentnog i zakonskog djelovanja u skladu s etičkim standardima u sportu i kod pojedinaca i kod sportskih organizacija.
- d) Četvrta preporuka ima za cilj osigurati učinkoviti nadzor vjerodostojnosti prijava i kontrolu upotrebe sredstava. Nadzor bi se trebao usredotočiti na to da se spriječi dvostruko financiranje programa, osoblja i drugih stvari koje podliježu javnom financiranju. Nadzor bi trebao biti i jedan od prioriteta 'Inšpektorata Republike Slovenije za izobraževanje in šport'.
- e) Peta preporuka odnosi se na mogućnost uspostave neovisnog arbitražnog tijela za sport u Sloveniji, koje bi osiguralo brzo i učinkovito izvanjudsko rješavanje sportskih nesporazuma i sporova u sportu. Ombudsman za prava sportaša nastojat će s ministarstvom nadležnim za sport, OKS-ZŠZ-om, sportskim organizacijama i drugim istraživačkim institucijama u području sporta održavati redovita savjetovanja i školovanje o istaknutim temama koje se odnose na osiguravanje 'čiste sportske okoline' („čisto športno okolje“) u Republici Sloveniji (Republika Slovenija, 2019.).

8. ZAKLJUČAK

Slovenija je jedna od rijetkih država koje na zakonskoj razini uređuju ombudsmana za prava sportaša. Iako je OKS-ZŠZ već prije bio imenovao ombudsmana, možemo sa sigurnošću potvrditi da je prijenosom te funkcije na zakonsku razinu ona već u prvoj godini postala još prepoznatljivija – ombudsman je, naime, zabilježio više primjera nego prije. Dolazili su iz različitih sportova, što pokazuje da je ombudsman osoba koja je prepoznata na području sporta u Sloveniji kao stručna osoba s dobrom reputacijom i kao osoba koja može doprinijeti budućem razvoju na području sporta i poboljšanju prava sportaša.

BIBLIOGRAFIJA

1. Anderson, Jack & Partington, Neil. (2018), „Duty of care in sport: time for a sports ombudsman?“, *International Sports Law Review* (1), str. 3-10.

2. Čizmić, Jozo & Momčinović, Hrvoje (2018), „Sportsko građansko postupkovno pravo s posebnim osvrtom na arbitražno rješavanje sportskih sporova“, u: Hrvoje Kačer (ur.), *Sportsko pravo* (425-446). Split: Sveučilište u Splitu.
3. Delehanty, Marc (2015), „A guide to England's Independent Football Ombudsman“, *Law In Sport*, 15 april 2015. Dostupno: <https://www.lawinsport.com/more/blogs/littleton-chambers/item/a-guide-to-england-s-independent-football-ombudsman> (26. IV. 2020).
4. Fowlie, Frank (2017), „Prospects for a Sports Ombudsman in Canada“, *Laws*, 2017, 6, 5; doi:10.3390/laws6010005.
5. International Olympic Committee (2019). Olympic Charter. Dostupno: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf> (29. IV. 2020).
6. Jonson, Paul & Thorpe, David (2018), „Sport Tribunals“, u: David Thorpe, Antonio Buti, Chris Davies & Paul Jonson (eds.), *Sports Law* (56-163), Oxford: Oxford University Press.
7. Kastelic, Peter (2015), „Rožle Prezelj, varuh športnikovih pravic: Vsak se lahko obrne name“, *Sportal*, 5. II. 2015. Dostupno: <https://siol.net/sportal/olimpizem/rozle-prezelj-varuh-sportnikovih-pravic-vsak-se-lahko-obrne-name-56125> (25. IV. 2020).
8. Letnar Černič, Jernej (2013). *Reševanje športnih sporov*. Dostupno: <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/kolumne/95269> (29. IV. 2020).
9. Pravilnik o delovanju in financiranju varuha športnikovih pravic (Pravilnik – Pravilnik o djelovanju i financiranju ombudsmana za prava sportaša): *Uradni list RS*, št. 69/2017.
10. Republika Slovenija (2019). Letno poročilo Varuha športnikovih pravic za leto 2018. Dostupno: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Varuh-sportnikovih-pravic/Varuh_sportnikovih_pravic_Letno_porocilo_2018.pdf (27. IV. 2020).
11. Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 (ReNPŠ14–23): *Uradni list RS*, št. 26/2014.
12. Trpin, Gorazd (2002), *159. člen – Komentar Ustave Republike Slovenije*. Dostupno: <https://e-kurs.si/komentar/komentar-52/> (25. IV. 2020).
13. Ustava Republike Slovenije (URS – *Ustav Republike Slovenije*): *Uradni list RS*, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a.
14. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK – *Zakon o integritetu i sprečavanju korupcije*): *Uradni list RS*, št. **69/2011** – uradno prečiščeno besedilo.
15. Zakon o športu (ZŠpo-1 – *Zakon o sportu*): *Uradni list RS*, št. 29/2017; 21/2018 – ZNOrg.
16. Zakon o varuhu človekovih pravic (ZvarCP – *Zakon o pučkom pravobranitelju*): *Uradni list RS*, št. 69/2017 – uradno prečiščeno besedilo.

SPORTS OMBUDSMAN – THE CASE OF SLOVENIA

New Slovenian Sports Act of 2017 brought the new legal institution, the Sports Ombudsman. On April 1, 2018, the Government of the Republic of Slovenia, appointed Rožle Prezelj as the first Sports Ombudsman in Slovenia. He was appointed for a period of five years. The procedure with the Sports Ombudsman is informal, confidential and free of charge. His activities are focused primarily on the protection of athletes and sports workers' rights. The Sports Ombudsman may not render formal and binding decisions, but may make recommendations, initiatives or perform mediation and negotiations.

Key words: *ombudsman, sport, confidentiality, informal process*